

Technologie, AI, armoede en schulden

Anna Custers
Lector Armoede Interventies
Hogeschool van Amsterdam

19 september 2024

Vandaag

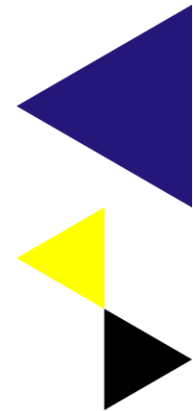
Wat is het probleem?

Welke rol kan technologie daarin spelen bij gemeenten?

Voorbeelden:

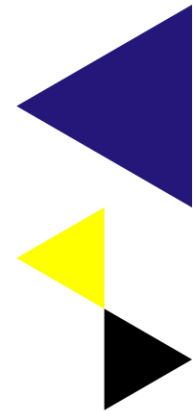
- Datakoppeling Amsterdam
- Marktplaats
- Wetsanalyse armoederegelingen
- Voedselbanken

Wat is de toekomst?

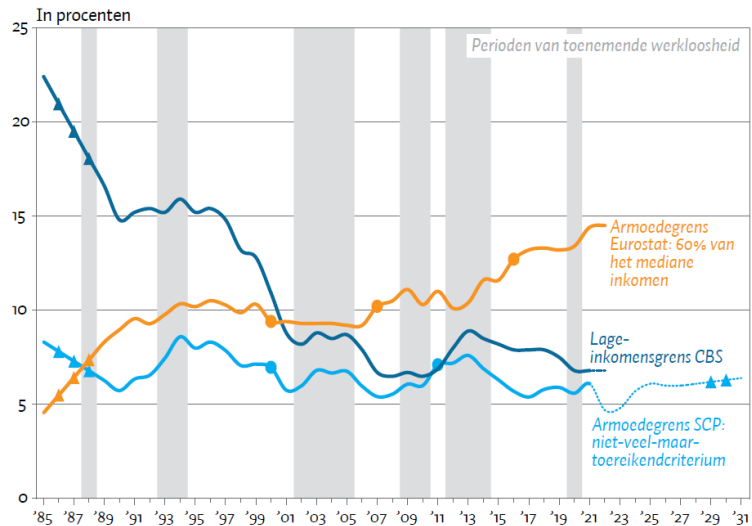
Armoede en schulden, laatste SZW voortgangsrapportage

1. Halvering van kinderarmoede in 2025
Start vorig kabinet: 7,0%. Doel: 4,6%. Cijfers 2024: 4,7%*
2. Halvering van het aantal personen in armoede in 2030
Start vorig kabinet: 5,8%. Doel: 3,15%. Cijfers 2024: 4,5%*
1. Halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030
Start vorig kabinet: 7,7%. Doel: 4,3. Cijfers 2024: 8,8%.

Armoedepercentage onder de Nederlandse bevolking

FIGUUR 1

Noten: De stippellijnen verwijzen naar CPB-ramingen. De ronde en driehoekige merktekens geven respectievelijk trendbreuken en interpolaties aan. Het CPB heeft in de MEV 2024 op basis van de Prinsjesdagplannen van het demissionaire kabinet het geraamde armoedepercentage voor 2024 bijgesteld van 5,7 naar 4,8% (CPB, 2023c).

Bronnen: Vrooman et al. (2020), Caminada et al. (2021), CBS (2021), Griffioen en Schulten (2021), Van den Brakel et al. (2023), CPB (2023a; 2023b) en Eurostat (2023) | ESB

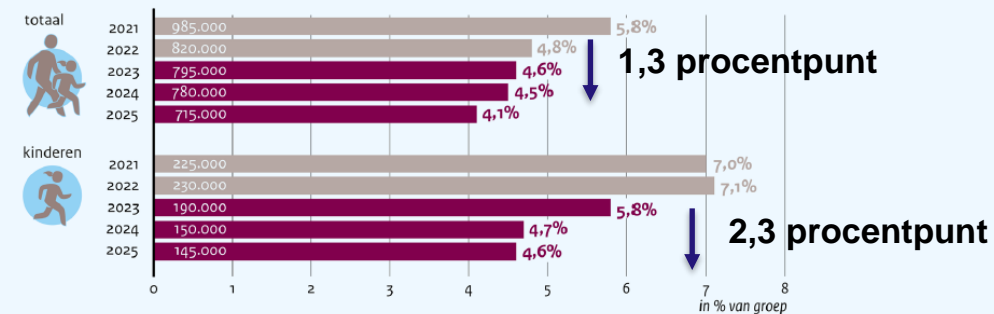
Armoedegrens

niet-veel-maar-toereikendcriterium van het SCP voor een eenpersoonshuishouden (in euro's per maand)

Armoederaming

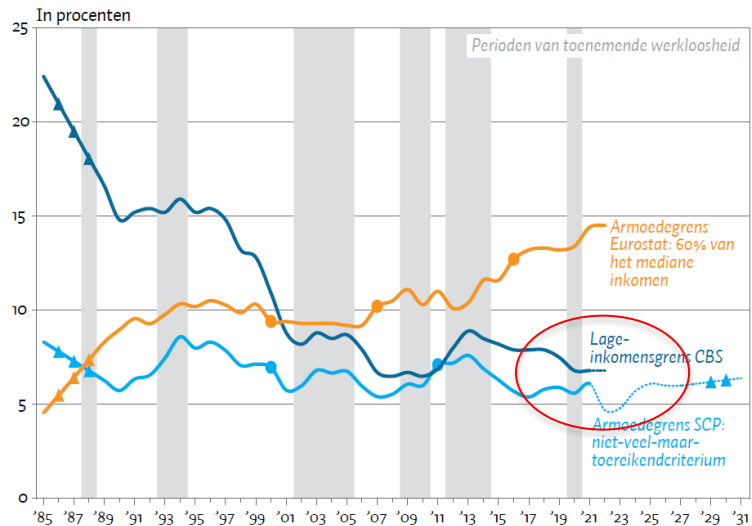
aantal personen onder de armoedegrens, ten opzichte van de totale groep

Bron: SCP en CPB ([link](#))

Armoedepercentage onder de Nederlandse bevolking

FIGUUR 1

Noten: De stippellijnen verwijzen naar CPB-ramingen. De ronde en driehoekige merktekens geven respectievelijk trendbreuken en interpolaties aan. Het CPB heeft in de MEV 2024 op basis van de Prinsjesdagplannen van het demissionaire kabinet het geraamde armoedepercentage voor 2024 bijgesteld van 5,7 naar 4,8% (CPB, 2023c).

Bronnen: Vrooman et al. (2020), Caminada et al. (2021), CBS (2021), Griffioen en Schulten (2021), Van den Brakel et al. (2023), CPB (2023a; 2023b) en Eurostat (2023) | ESB

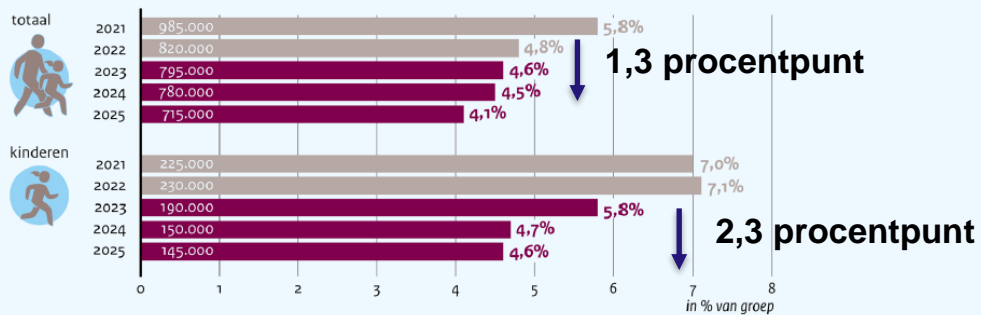
Armoedegrens

niet-veel-maar-toereikendcriterium van het SCP voor een eenpersoonshuishouden (in euro's per maand)

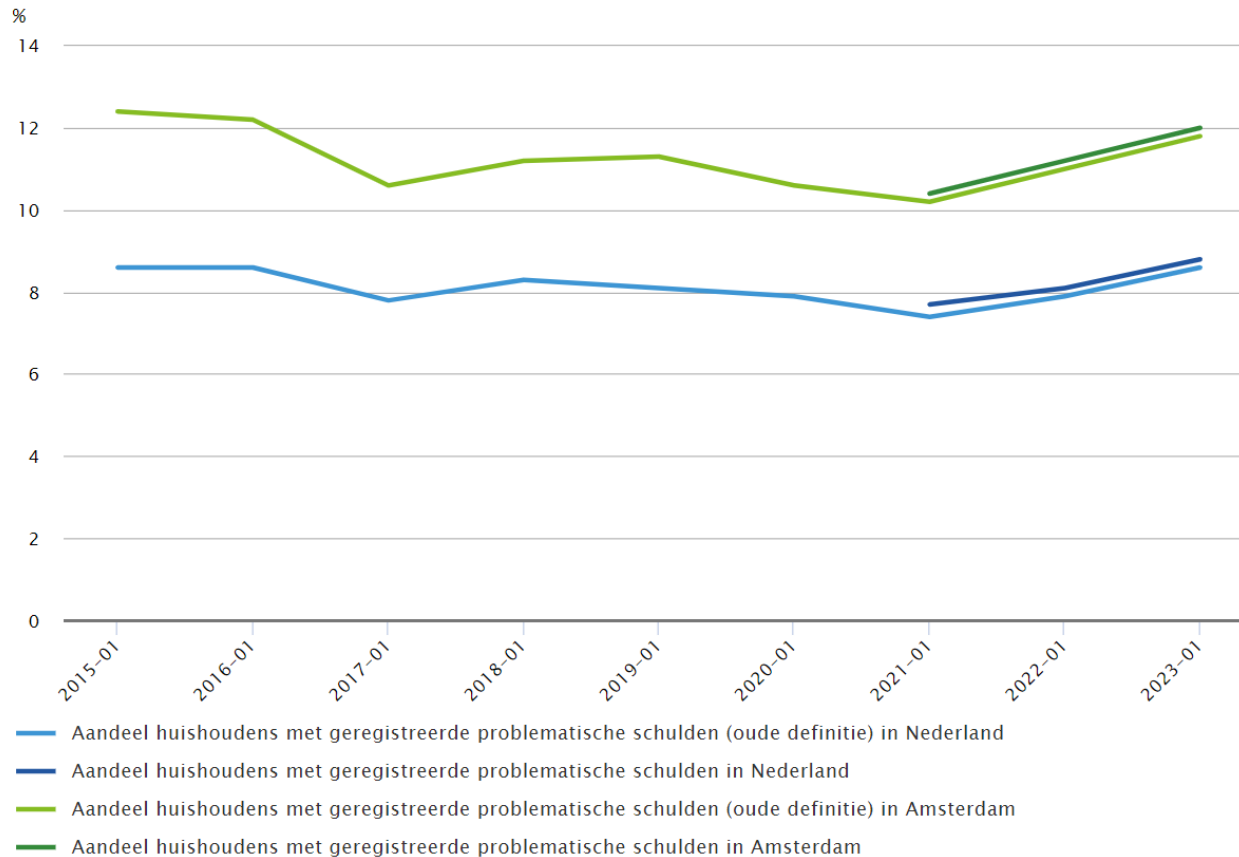
Armoederaming

aantal personen onder de armoedegrens, ten opzichte van de totale groep

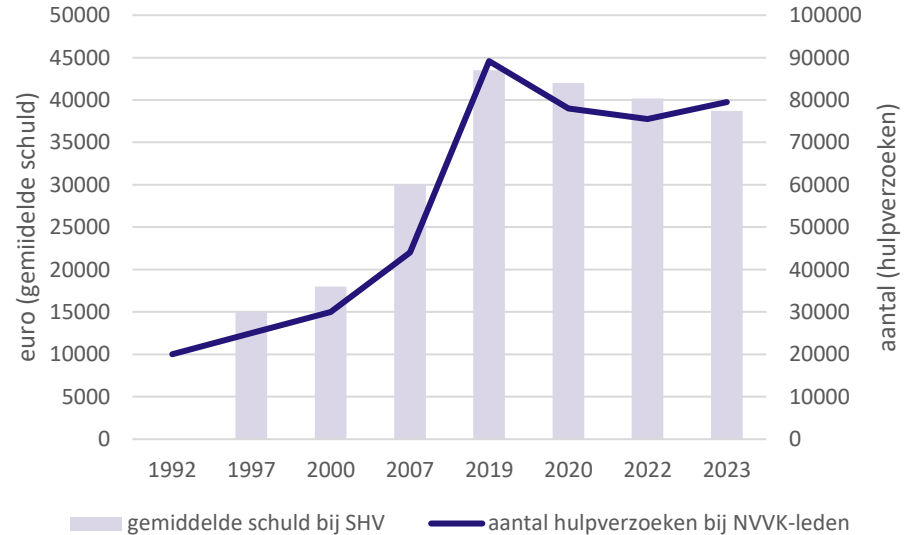
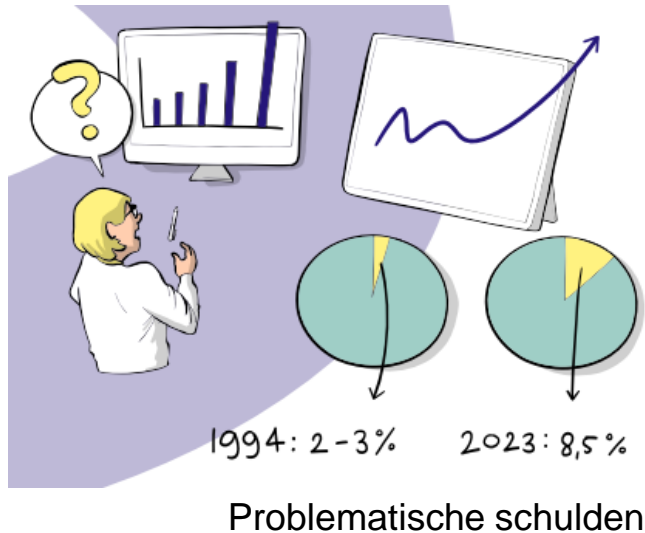

Bron: SCP en CPB ([link](#))

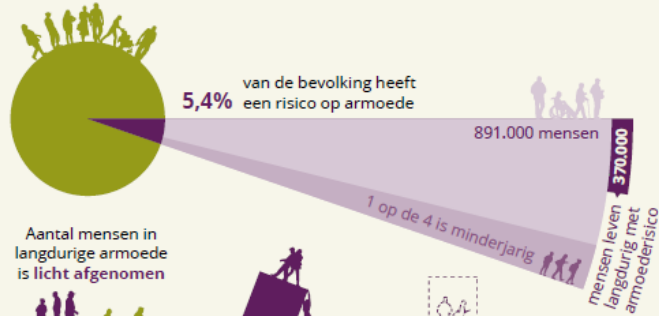
Geregistreeerde problematische schulden

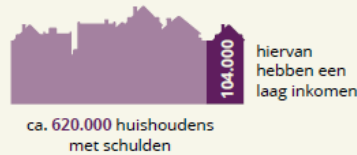
Geen nieuw probleem: in 30 jaar tijd is het aantal huishoudens met problematische schulden verdrievoudigd

Armoede...

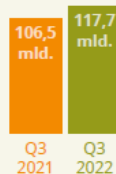
Aantal mensen in langdurige armoede is licht afgenomen

... in een rijk land

BBP per hoofd van de bevolking in Nederland is € 49.100,-

Het beschikbaar inkomen blijft stijgen

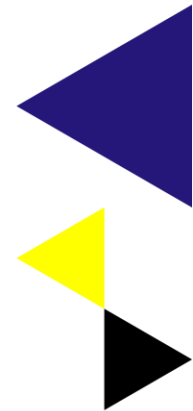

Nederland behoort tot de top 3% van landen met de sterkste instituties ter wereld, hoger dan het OESO-gemiddelde

De overheid loopt vast

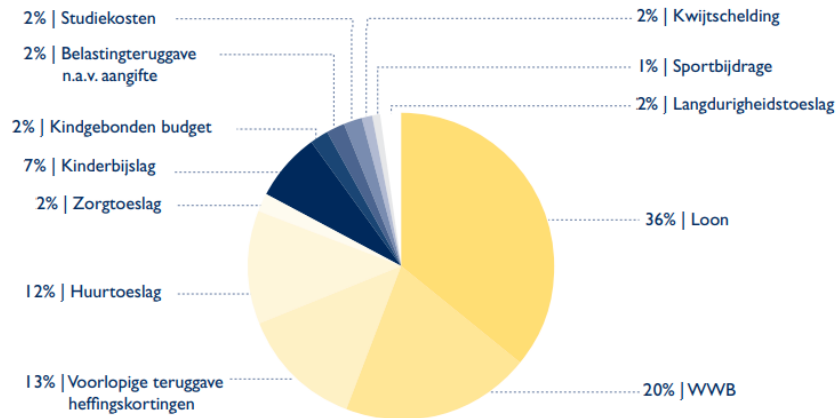
- Kindertoeslagaffaire: dieptepunt in relatie tussen overheid en burger, één gebaseerd op wantrouwen en fraudebestrijding ipv vertrouwen.
- Energietoeslag: succesvol. Maar loopt ook tegen bestaande regelingen aan.
- De burger komt er niet meer uit.
- Terugvorderen/systeemschuld
- Niet-gebruik van ondersteunende maatregelen

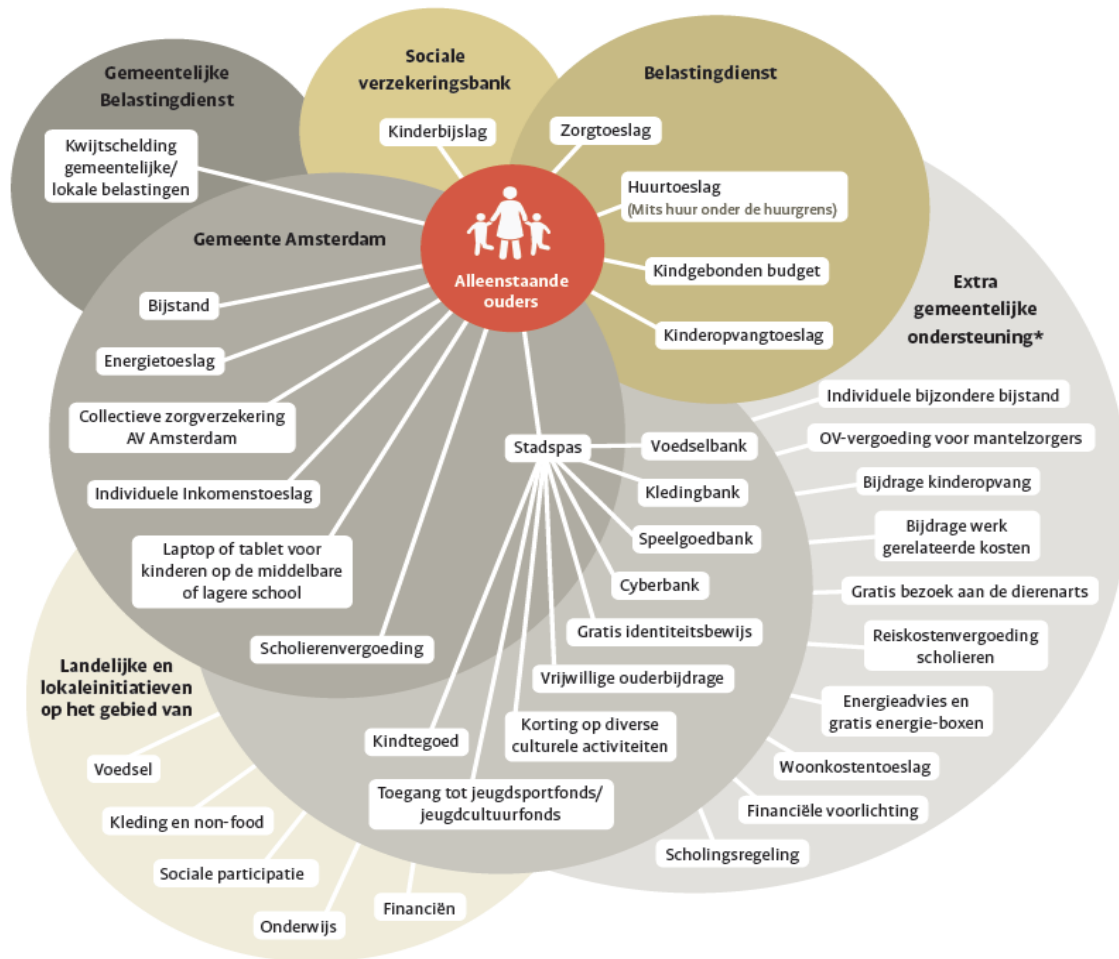

De burger komt er niet meer uit

Alleenstaande ouder, twee schoolgaande kinderen, bijstandsuitkering, parttime werk en een huurwoning

- Gemeente:
  - Inkomensconsulent/klantmanager
  - Armoedebestrijding
  - Gemeentebelasting
- SVB
- Belastingdienst (huur-, zorg- en kindertoeslag)

Systeem als stress factor

Financiële zorgen

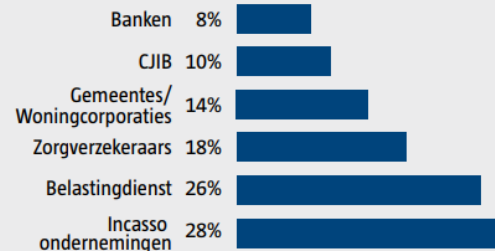

Systeemstress:
er niet meer uitkomen,
afgewezen worden

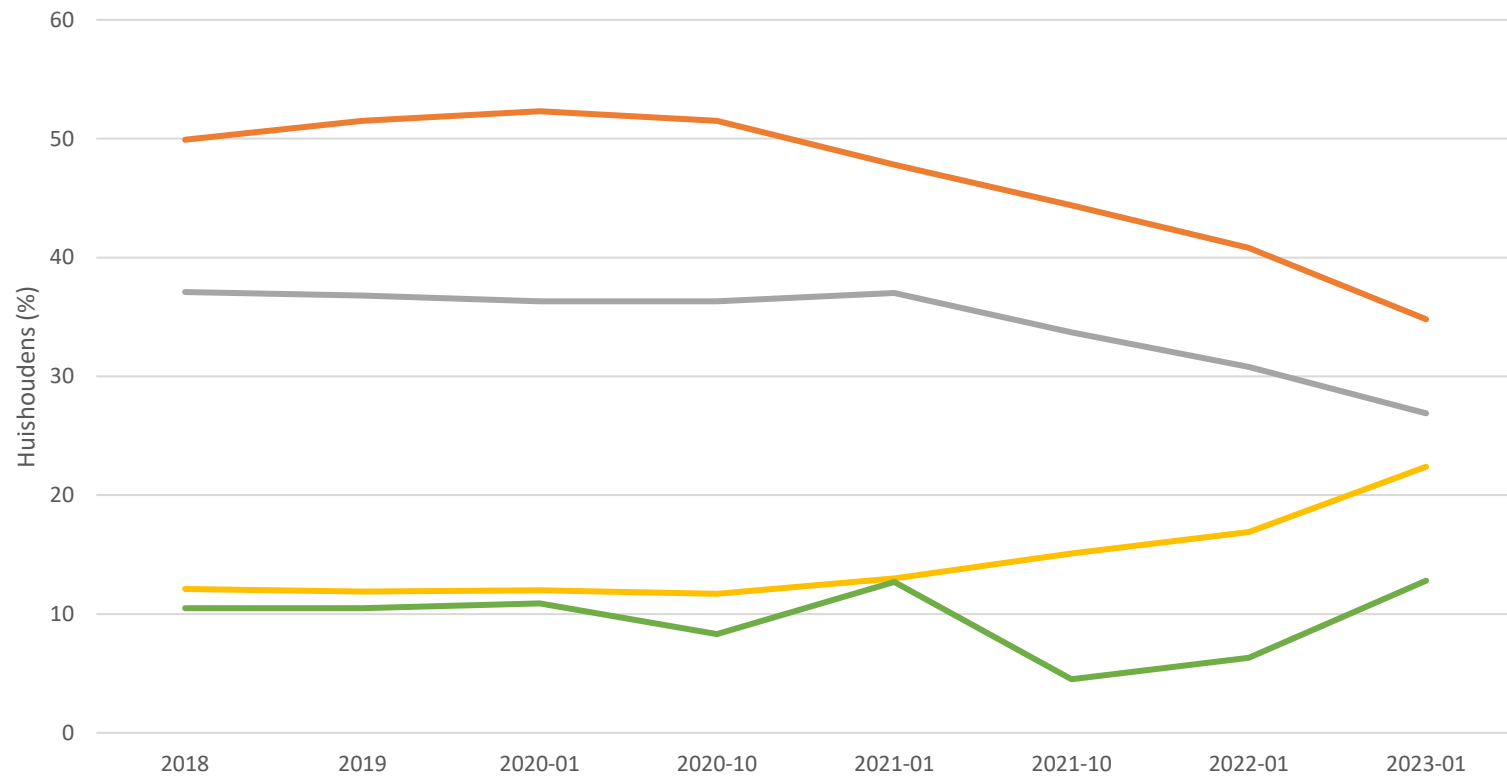

Systeemschuld:
overheid als schuldeiser

Wie zijn de grootste schuldeisers?

Aandeel huishoudens met geregistreeerde problematische schulden per schuldregistratie

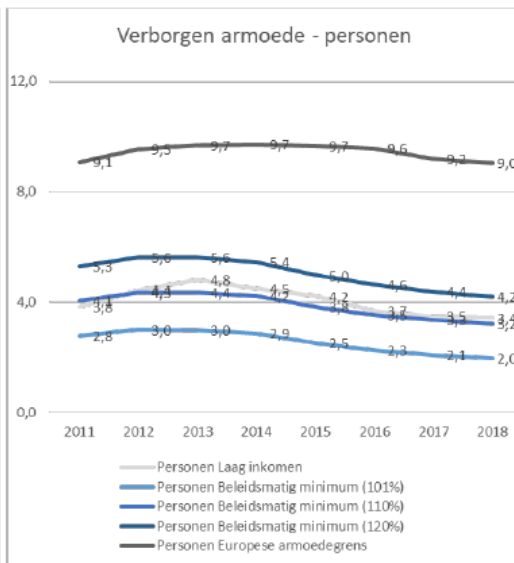
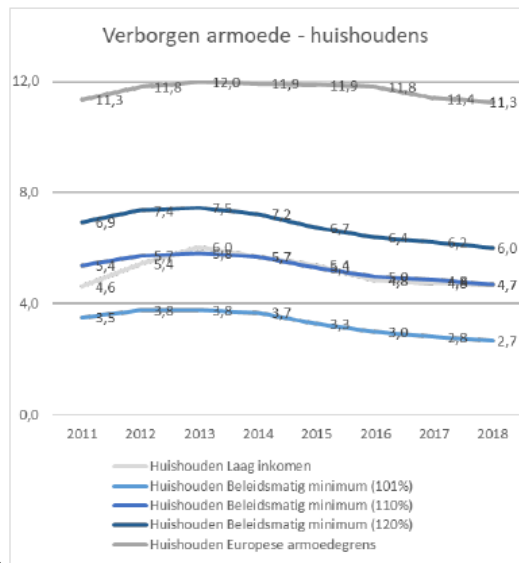

Ondergebruik inkomensondersteunende maatregelen

139.000
huishoudens,
101%

308.000
huishoudens,
120%

Waarvan 55%
inkomen uit loon

256.000
mensen, 101%

537.600
mensen, 120%

Bron: CBS, Inkomensstatistiek (2011-2018)

Dus:

- Systeem is (te) ingewikkeld geworden
- Aanpassingen zijn lastig
- Mensen komen in de schulden bij de overheid
- Mensen maken geen gebruik van de regelingen waar ze wel recht op hebben
- We kunnen mensen niet goed bereiken

1. Datakoppeling Amsterdam

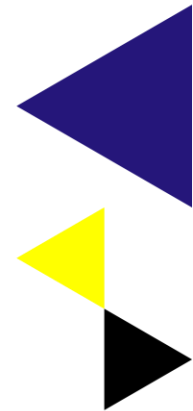

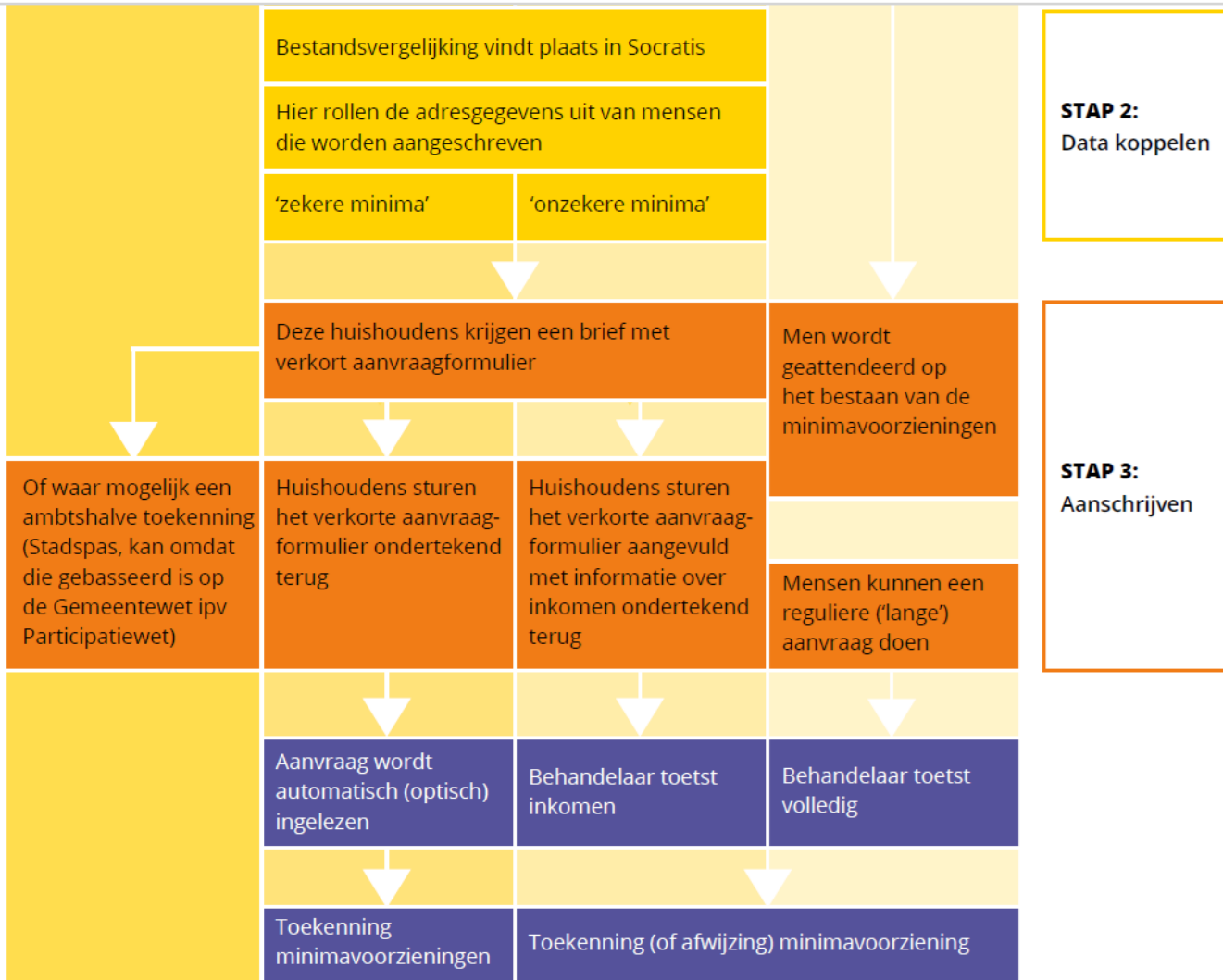

Datakoppeling + ambtshalve toekenning	Datakoppeling + verkorte aanvraag + handtekening	Datakoppeling + verkorte aanvraag + inkomen-gegevens + handtekening	Informatie verspreiden + lange aanvraag (geen datakoppeling)
	Armoede voorzieningen huidige jaar	Armoede voorzieningen vorig jaar	'Reguliere' lange aanvraagroutes (website gemeente, intermediairs (hulpverlening, scholen etc.) en diverse communicatiekanalen
	Bijstand	Bijzondere bijstand	
	AIO	Kwijtschelding	
	Bestanden + Basisregistratie Personen en Leerlingenadministratie worden ingeladen in black box Socratis		
	Bestandsvergelijking vindt plaats in Socratis		
	Hier rollen de adresgegevens uit van mensen die worden aangeschreven		
	'zekere minima'	'onzekere minima'	

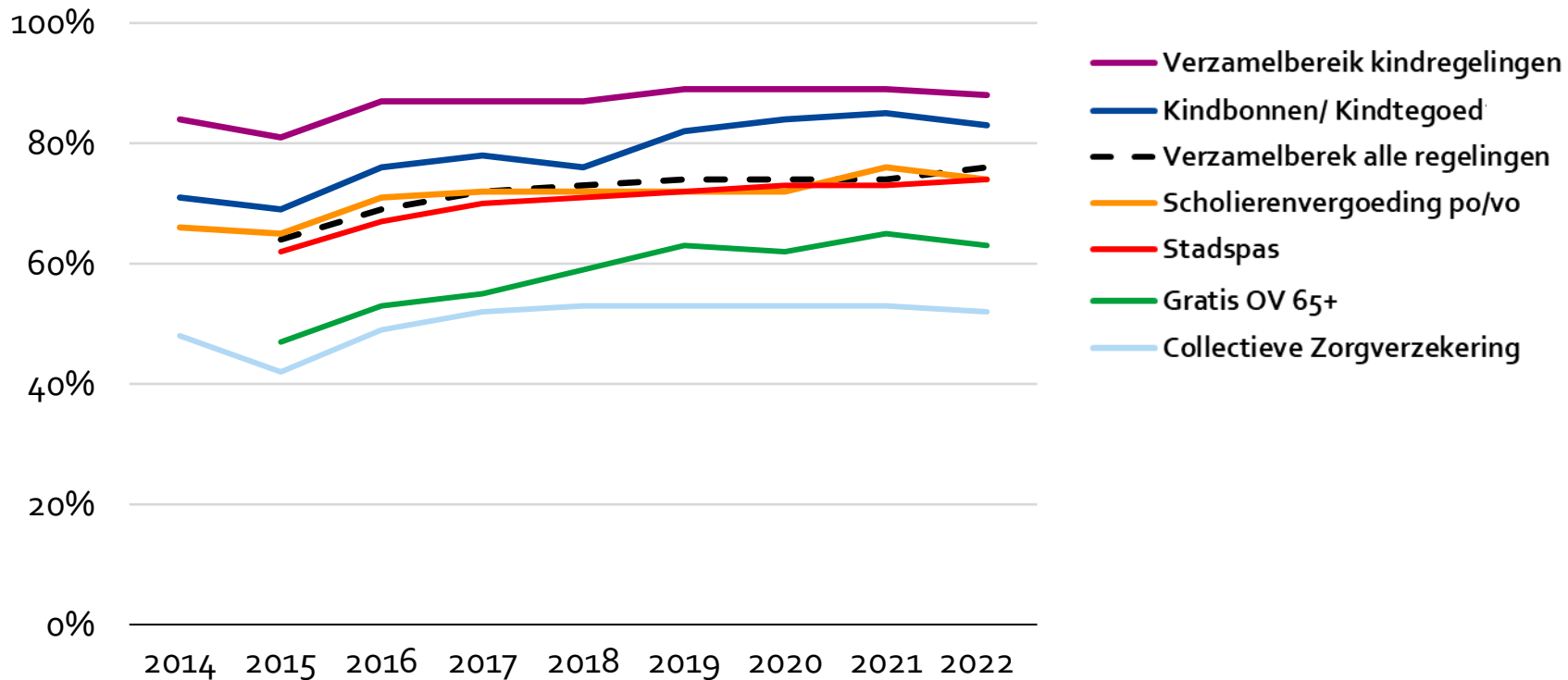
STAP 1:
Databronnen selecteren

STAP 2:
Data koppelen

Bereik (kind)regelingen relatief hoog

2. Marktplaats als vindplaats

€150,- voor leuke activiteiten in Nijmegen?

Dat laat je toch niet liggen?

[Check de voorwaarden!](#)

Nijmegen

3.000 Nijmegenaren gingen je dit jaar al voor:

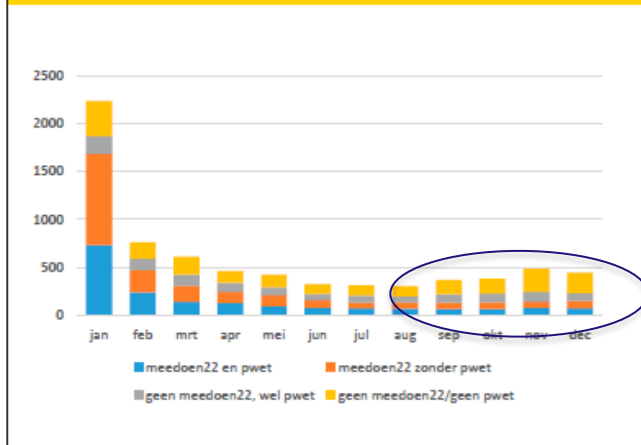
€150,- voor leuke activiteiten met de meedoenregeling!

[Check de voorwaarden!](#)

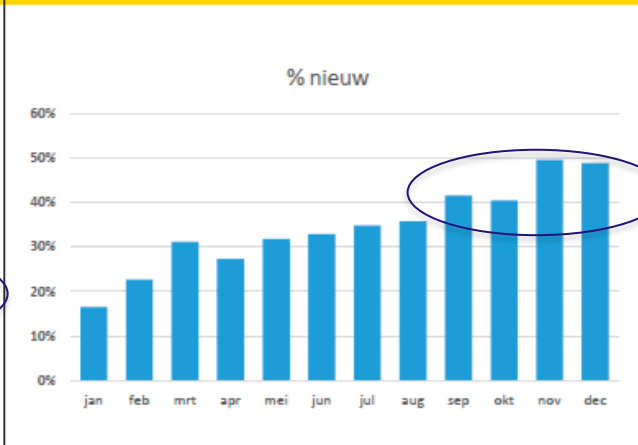

Nijmegen

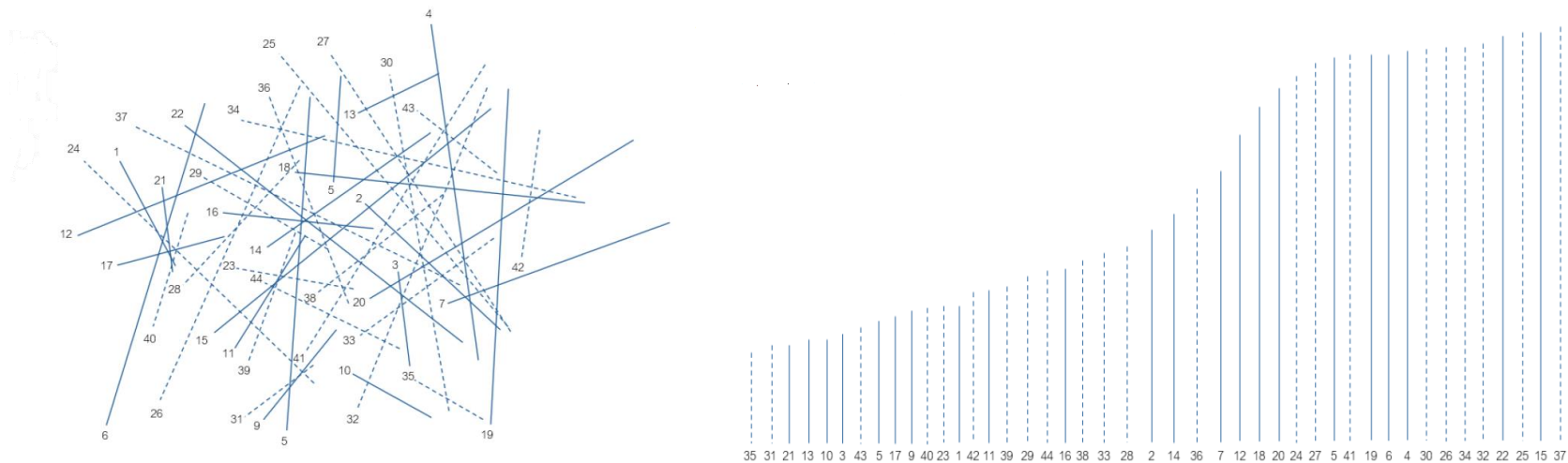
Figuur 4 Meedoengebruikers 2023, naar aanmeldmaand en al dan niet eerder Meedoengebruik en ontvangen P-wetuitkering

Figuur 5 Aandeel verborgen armen (geen gebruik in 2022, geen Pwet) naar aanmeldmaand in 2023

3. Wetsanalyse armoederegelingen

4. Voedselbanken

[Ik zoek hulp](#)

[Locaties](#)

[Help mee](#)

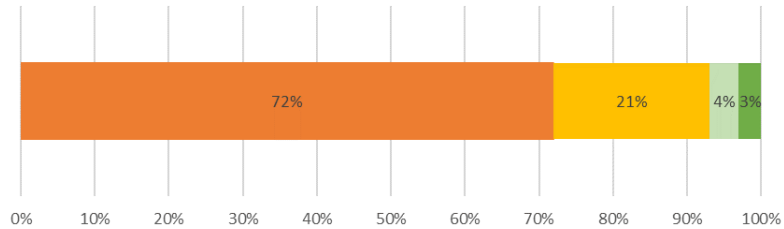
24 juni 2024

Samenwerking Kickstart AI en Voedselbanken Nederland tegen voedselarmoede

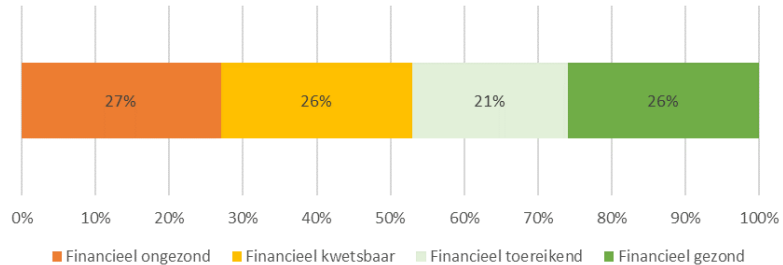
Kunstmatige intelligentie en innovatief datadashboard zorgen dat meer mensen in voedselnood geholpen kunnen worden. Voedselbanken Nederland heeft de krachten gebundeld met Kickstart AI om het probleem van voedselarmoede in Nederland

Menselijke maat

Figuur 5. Financiële gezondheid van de respondenten (n = 114)

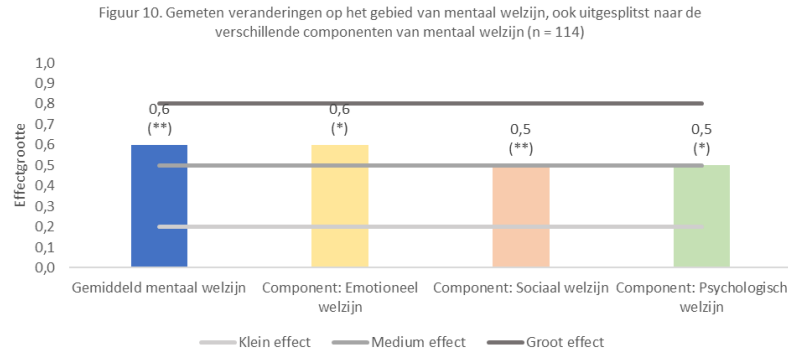
Figuur 6. Financiële gezondheid gemiddeld in Nederland (n = 5.001)(bron: Deloitte et al.)

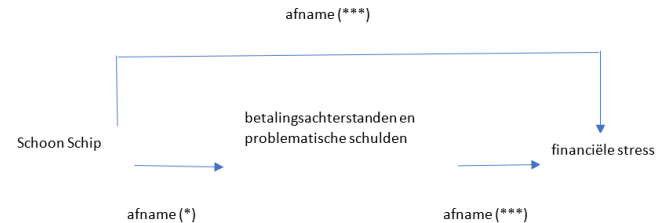
Belang van menselijk contact

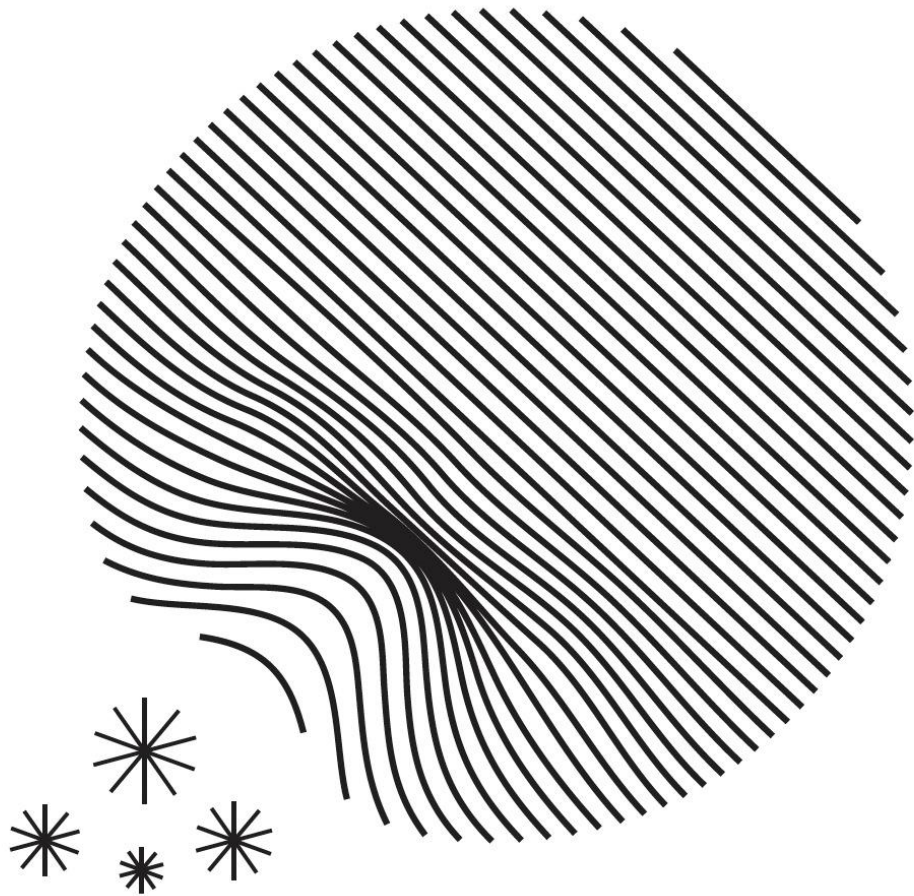
- Lokale informele armoede- en schuldenprojecten vergroten vaardigheden (financiële (zelf)redzaamheid), zelfvertrouwen, mentaal welzijn en dringen financiële stress terug.

Figuur 15. Mediërende werking van afname betalingsachterstanden en problematische schulden op vermindering van financiële stress

**Voor meer info:
a.l.custers@hva.nl**

Armoede in een rijk land

